

Агарков В.С.,
аспірант кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування,
Державний університет «Житомирська політехніка»
вул. Чуднівська, 103, м. Житомир 10005,
<https://orcid.org/0009-0009-7533-6450>

МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ З УРАХУВАННЯМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ

Європейська інтеграція України – це тривалий і трудомісткий процес, який можна структурувати по-різному: можна пасивно чекати рішень і заходів центральних органів виконавчої влади або ж активно рухатися до Європи з місцевого рівня. Другий варіант робить інтеграційний процес більш стійким, збалансованим та ефективним, оскільки в цьому випадку він формується та підтримується громадськістю, а не лише державою [1].

Дефіцит знань у сільських громадах є однією з найбільших перешкод на шляху до «сільськогосподарської» та «сільської» європейської інтеграції. Для того, щоб подолати цей брак знань, необхідно використовувати всі доступні інструменти, такі як тренінги для керівників і спеціалістів місцевих органів влади, просвітницькі заходи для сільського населення тощо [2].

Муніципалітети можуть відігравати центральну роль у поширенні інформації в сільській місцевості, включно з конкретними питаннями сільського господарства. Проте наш аналіз адміністративних структур територіальних муніципалітетів показує, що муніципалітети зазвичай не мають спеціалістів, які могли б підтримати сільськогосподарських виробників у вирішенні їхніх проблем [3].

Одним із варіантів вирішення може бути подальший розвиток мережі сільськогосподарських дорадчих служб (співавтор представляє Національну асоціацію сільськогосподарських дорадчих служб України). Закон України «Про сільськогосподарську консультацію» передбачає участь та підтримку муніципалітетів у розвитку та підтримці такої мережі. Там також закріплено

право громади на цю пораду. «Підтримка інновацій через дослідження та сприяння дорадчим послугам для сільськогосподарських виробників» є одним із завдань, також перерахованих у статті 404 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, хоча практика в країнах-членах відрізняється. У плані дій щодо реалізації Угоди про асоціацію Україна-ЄС також передбачено «Створення дорадчої служби для сільських громад Національного координаційного центру сільськогосподарських дорадчих служб». Однак протягом багатьох років не робилося жодних кроків для досягнення цієї мети. Зважаючи на російську агресію та суттєво збільшені державні витрати на військові цілі, створення цієї мережі навряд чи можливо в осяжному майбутньому без зовнішньої підтримки.

Проблеми з комунікацією призводять до зростання недовіри до політики аграрного та сільського розвитку з боку потенційних бенефіціарів, а також до підвищення неефективності аграрної політики. Це призводить до проблем у визначенні пріоритетів та підходів у сфері інтеграції європейської аграрної політики [4].

Запровадження європейських інструментів розвитку місцевої економіки за участю громад та обмін досвідом у цій сфері могло б посилити євроінтеграційні процеси знизу.

Сільським громадам важко самостійно заповнити прогалини в знаннях щодо євроінтеграції. Тому партнерство з правоохоронними органами, освітніми та науковими установами, громадськими організаціями та проектами міжнародної технічної допомоги є особливо важливим.

Для ефективного проектування євроінтеграційних процесів необхідно залучати до цих процесів сільські територіальні громади, для чого насамперед має бути досліджено структуру органів виконавчої влади в Україні (ключове слово: відповідальність у міністерствах).

Політика розвитку сільських територій у державах ЄС базується насамперед на Спільній сільськогосподарській політиці. Він розрахований на довгострокову перспективу і створює передбачуваність. Участь громад у їх розробці та реалізації є важливим елементом і підтримується відповідними процедурами. Запровадження такого підходу в Україні полегшило б відносини

між владою та громадянами, а також між муніципалітетами та структурними фондами ЄС після вступу України до ЄС.

Знання про інструменти просування до членства в ЄС, включаючи IPARD (Передвступна допомога ЄС для розвитку сільської місцевості), також можуть підвищити зацікавленість громад у процесах євроінтеграції на тлі їх участі. Органам місцевого самоврядування було б доцільно переконати український уряд якнайшвидше розпочати запровадження IPARD для України та підготувати, ухвалити і надіслати Національну програму розвитку сільських територій до Європейської комісії для розгляду та затвердження, а також створити відповідне національне агентство. Зважаючи на процес вступу до ЄС та дефіцит ресурсів в умовах війни, підтримка європейських партнерів у вирішенні цих завдань є надзвичайно актуальною.

Список використаних джерел

1. Васильєва О. О., Трохимець О. І., Соколов А. В. Соціальне підприємництво як інноваційний інструмент розвитку людського потенціалу. Інфраструктура ринку. 2022. № 66/2022. С. 153-161. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct66-28>.

2. Загребельна І. Л., Світлична А. В., Розвиток соціального підприємництва в Україні. Вісник ЧНУ ім. Б. Хмельницького. Серія «Економічні науки». 2020. № 1 с. 54-61 DOI: 10.31651/2076-5843-2020-1-54-61.

3. Свинчук А. А., Корнецький А. О., Гончарова М. А., Назарук В. Я., Гусак Н. Є., Туманова А. А. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник. К: ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с.

4. Міщук Г. Ю., Пилипчук Р. Р. Соціальне підприємництво: критерії ідентифікації та проблеми розвитку. Демографія та соціальна економіка. 2017. № 2. С. 152–165. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dse_2017_2_13 (дата звернення: 17.05.2022).